

МЕТОДИЧНІ НОТАТКИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДО ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ ТА ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

У статті представлено технологію процесу міждисциплінарної інтеграції методичних прийомів в її основних етапах у ході підготовки до виразного читання англomовної поезії. Написано про типи і види читання. Сказано про лінгводидактичний підхід до вивчення англomовної поезії та ознайомлення з текстом за посередництва перекладів на заняттях з вивчення світової літератури. У статті наведено приклади з віршів В. Г. Одена «O where are you going?», Дж. Р. Кіплінга «If...» та сонета № 130 В.Шекспіра.

Ключові слова: фахова компетентність, міждисциплінарна інтеграція, технологія процесу, лінгвістичні аспекти, англomовний текст, літературознавчі терміни, виразне читання

Постановка проблеми. Прагнення України увійти до європейської спільноти стало основою для модернізації вищої освіти і формування нового покоління фахівців, рівень фахової компетентності яких відповідатиме вимогам внутрішнього і зовнішнього ринків праці, що має спонукати студентів до поглибленого вивчення іноземної мови.

Аналіз досліджень. Загальне поняття про виразне читання, як неодмінну умову розуміння смислової сутності поетичного твору, ґрунтовно розглянуто в роботах Б. Буяльського, О. Ісаєвої, Н. Костенко, Ю. Лотмана, В. Томашевського. У дослідженнях вітчизняних та зарубіжних авторів О. Авксентьєвої, С. Павличко, Ю. Рибінської, В. Сдобнікова і О. Петрової, О. Скугаревської, М. Стріхи, К. Чуковського, К. Шахової дано глибокий аналіз найкращих поетичних творів Англії та Америки, однак дефініції «виразне читання англomовної поезії» приділено недостатньо уваги.

Мета статті – гредставити технологію навчально-методичного процесу для застосування основних методичних прийомів міждисциплінарної інтеграції, гредставити основні літературознавчі поняття задля методичного забезпечення процесу виразного читання англomовної поезії, гредставити приклади особливостей підготовки до виразного читання сонета № 130 В.Шекспіра, віршів Дж.Р.Кіплінга «Якщо...» («If...») та В.Г.Одена «Куди ж ти, куди?» («O where are you going?») у перекладі та мовою оригіналу.

Поставлене завдання. Поглибити поняття студентів-філологів про технологію методичного забезпечення процесу міждисциплінарної інтеграції та знання з літературознавчої термінології щодо виразного читання англomовної поезії. Вважаємо, що аналітична робота і виразне читання поезії сприятимуть успішному вивченню творів напам'ять та вдосконаленню активного лексику з англійської мови студентів-філологів.

Виклад матеріалу. Компетентність фахівця – це здатність особистості ефективно виконувати професійну діяльність. Фахові компетентності поділяються на ключові (базові) та специфічні (дисциплінні). Ключові компетентності необхідні для будь-якої професійної діяльності. Вони проявляються у здатності вирішувати професійні задачі на основі використання результатів особистого досвіду і неперервного інтелектуального розвитку, отримання знань і практичних умінь і навичок. На сучасному рівні вищої педагогічної освіти професійна діяльність і формування ключової та специфічної (дисциплінарної) компетенцій фахівця-педагога ґрунтуються на таких аспектах розвитку особистості, а саме:

- неперервний особистісний розвиток;
- змістовий аспект (систематичне освоєння навчального матеріалу, формування зв'язків у структурі окремої або кількох навчальних дисциплін);
- процесуальний (поєднання теоретичних знань і практичних умінь і навичок для вирішення професійних задач).

Заявлена в Україні модернізація вищої освіти передбачає нові науково-технологічні засади фахової підготовки студентів-філологів, специфічна компетентність яких поширюється на викладання вже не одної, а кількох дисциплін, наприклад, світової літератури та англійської мови. Повноцінне сприймання студентами-філологами художніх творів забезпечується дотриманням дидактичних принципів та простежується на всіх рівнях реалізації методики навчання – методико-технологічному, змістово-процесуальному та моніторинговому. Великий обсяг змістового матеріалу навчальних дисциплін спонукає звернутися до застосування технології міждисциплінарної інтеграції. Складність інтеграції полягає в тому, що потрібно поєднати методичні прийоми навчання кожного предмета і визначити найважливіші з них для досягнення успіху у поставленій меті.

Методичні нотатки. 1. Про особливості міждисциплінарної інтеграції. Запропонована у навчальних програмах англійська поезія представлена в курсі дисциплін «Англійська мова» і «Світова література». Процес міждисциплінарної інтеграції ґрунтується на широкому змістовому матеріалі зазначених дисциплін, тому постає проблема структуризації навчального матеріалу і вибору специфічної технології його подачі. Навчання поезії в кожній дисципліні має здійснюватися засобами різних методичних прийомів. На заняттях з англійської мови переважає лінгводидактичний підхід до вивчення поетичного тексту, саме тому первинне ознайомлення з твором відбувається мовою оригіналу. На заняттях зі світової літератури вивчення іномовної поезії передбачається на засадах літературознавства, а ознайомлення з текстом – за посередництва перекладу. Поставлене завдання – підготовка до виразного читання – виконується у процесі різноманітних способів і типів читання і аналітичної роботи з текстом у білінгвальній презентації. Пропонуємо навчально-методичну технологію роботи з поетичним текстом у білінгвальній презентації на засадах міжпредметної інтеграції на заняттях з вивчення світової літератури

2. Технологія роботи складається з основних етапів:

1. Методичні прийоми ознайомлення з текстом твору у перекладі.
2. Методичні прийоми ознайомлення з текстом мовою оригіналу.
3. Аналітична робота з текстами у білінгвальній презентації як процес підготовки до виразного читання. Порівняльний аналіз лексики твору-перекладу і твору-оригіналу.
4. Моніторинг отриманих знань і практичних навичок (виразне читання).

У процесі роботи над твором у перекладі і з твором-оригіналом користуємося методами *транспозиції* (перенесення) та позитивними якостями *інтерференції* (запозичення, наслідування). Вони обумовлюють алгоритм роботи на першому і другому етапах.

Перший етап – методичні прийоми ознайомлення з текстом у перекладі в такій послідовності: виразне читання тексту-перекладу пропонується виконати викладачу або підготовленому студенту; надається емоційна хвилинка; пропонується студентам самостійне читання «мовчки» («про себе»); виконується аналітична робота з метою поглиблення поняття про зміст твору. Вірш у перекладах є основним об'єктом аналітичної роботи.

Мотивація навчальної діяльності. Бажано презентувати твір у кількох перекладах. Порівняльний аналіз лексичного складу і помічені розбіжності у виборі лексики і навіть у назвах твору кількох перекладів сформулюють бажання звернутися до тексту мовою оригіналу.

Другий етап – методичні прийоми ознайомлення з текстом мовою оригіналу: читання викладачем або підготовленим студентом тексту-оригіналу або прослуховування запису носія мови; емоційна хвилинка; самостійне читання студентами тексту «мовчки»; вибіркоче читання лексико-семантичних та граматико-синтаксичних синтагм з метою опрацювання їх ритмомелодійної організації та підготовки до виразного читання. Вірш мовою оригіналу виступає як об'єкт дослідження творчої манери письменника.

Типи читання: читання «очима», «мовчки» з метою загального ознайомлення, без деталізації, для розуміння; фіксоване (реагування на певну деталь у тексті); вибіркоче (вибір синтагм для опису певного предмета, окремої деталі, порівняння, протиставлення, опис предмета загалом, наприклад зовнішності героя, пори року та ін.) – застосовується в роботі на обох етапах.

Способи читання: звичайне, з метою ознайомлення, засвоєння тексту (спочатку у перекладі, потім мовою оригіналу); скановане (з метою вибору певних фактів, відомостей); поглиблене (читання найбільш важливих для розуміння концепції автора частин, розділів або речень, словосполучень – також обома мовами відповідно зазначених етапів). Порядок використання типів і способів читання обумовлений тим, що працюємо над одним твором у білінгвальній презентації.

Словникова робота виконується на обох етапах. В аналітичній роботі з текстом перекладу можливе усне пояснення деяких лексико-семантичних одиниць. В аналітичній роботі з текстом оригіналу невідомі лексичні одиниці та їх транскрипцію потрібно записати на дошці, прочитати вголос, повторити.

3. Методичні прийоми роботи з теоретичним матеріалом:

- орієнтація студентів на самостійну роботу зі словником;
- орієнтація студентів на самостійно підготовлені доповіді;
- пояснення викладача.

4. Наукове забезпечення процесу. Лінгвістичні аспекти англомовного тексту і термінологія з літературознавства запропоновані для формування фахової компетентності студентів.

5. Підготовка до виразного читання. За словами Е.Легуве, мистецтво виразного читання може стати потужним засобом освіти: воно може бути одночасно і прекрасним професором літератури, і прекрасним учителем дикції. Під поняттям «виразне читання вірша» в сучасній методиці мають на увазі *передачу особистісного сприймання твору* за допомогою читання деяких сегментів тексту із підвищенням або пониженням інтонації, передавання голосом почуттів, постановки логічних наголосів та застосування пауз різної тривалості. За словами О.Леонтьєва, саме це уможливорює передавання «акцентуаційної та інтонаційної організації синтагм» [1, 206].

У процесі підготовки до виразного читання виокремлюється ряд конкретних дій, які допомагають поглибити емоційні почуття, сприяють глибшому усвідомленню естетичної цінності твору. До таких дій належать:

- лекція викладача,
- доповідь підготовленого студента,
- мультимедійні презентації творчості автора або історії створення вірша.

Подана інформація дає настанову на сприймання твору, виразне читання тексту з певною особистісною інтерпретацією образу-домінанти або ключового образу твору. Повільне, вдумливе читання дає змогу сприйняти художню картину та образи твору повніше, ясніше.

Аналіз твору як один із шляхів підготовки до виразного читання. Компаративний, філологічний і лінгвостилістичний види аналізу поглиблюють поняття про заявлену автором естетику художньої картини тексту, образ ліричного героя, основну ідею твору, розкривають особливості творчої манери поета.

Міждисциплінарна інтеграція навчальних дисциплін продовжується у процесі аналітичної роботи з текстом у перекладі й текстом-оригіналом:

-по-перше, аналітична робота починається з порівняльного аналізу назви твору в перекладі й в оригіналі, з визначення загального смислу всього твору, визначення доміантних одиниць і ключових слів. Вони прочитуються як відповіді на поставлене викладачем запитання. Такий тип вибіркового читання сприяє вдосконаленню техніки читання словосполучень як рідною, так і іноземною мовами, сприяє запам'ятовуванню смислових синтагм і лексичних одиниць тексту;

-по-друге, під час читання устанавлюється *логічний наголос* (фразовий наголос), що є суттєвим у підготовці до виразного читання у перекладі та мовою оригіналу;

-по-третє, аналітична робота з лексико-семантичними та граматико-синтаксичними синтагмами (це поетичні вислови, смислові та фразеологічні утворення, синтаксичні конструкції, граматичні зв'язки) сприяє розумінню їх смислової сутності і вдосконаленню техніки читання іноземною мовою;

-по-четверте, у процесі підготовки до виразного читання потрібно визначити *ритмомелодійну організацію* віршоряду. В англомовному тексті встановлення ритму багато в чому допомагає відтворити правильний наголос у незнайомих або забутих лексичних одиницях, визначити *емфазу* (довжину і напруженість вимовляння) дифтонгів і деяких голосних, що є дуже важливим для вивчення англійської мови.

У створенні вірша велику роль відіграє організація словоподілів. При словоподілі межі слова або збігаються з межами метричних стопів, і тоді бачимо особливо розмірений вірш, або є незбіжними, що створює поліритмію вірша. Вірш є *поліритмічним явищем*, в якому діє ціла низка різноманітних ритмізуючих факторів. Згадане явище характерне для силабо-тонічної системи віршування, в якій створено більшість запропонованих для вивчення англомовних текстів, їх україно- та російськомовних перекладів.

Лінгвістичні аспекти англомовного тексту. Кожна з національних поезій, навіть якщо вони користуються спільною силабо-тонічною системою віршування, має свої особливості ритмоутворення. Ритмомелодика англійської й української поезії багато в чому завдячує багатству голосних і сонорних звуків, варіативності позиції наголошеного складу слова в українській мові, здатності англійського та українського поетичного лексикону до збільшення або скорочення кількості складів у слові, тобто до *редуплікації та полісиндетону*, без втрат за цього для змісту твору. Не можна встановити ритм поетичного рядка або вірша загалом, якщо не розумієш зміст і значення твору. Без осягнення ідейного змісту будь-який ритмічний малюнок художнього тексту буде зруйновано, не сприйнято, неправильно відтворено.

Словникова робота. 1. У сонеті № 130 В.Шекспіра потребують дослівного, буквального перекладу і пояснення лексичного значення застарілі слова і граматичні зв'язки:

-my mistress' = my mistress's – присвійний відмінок зі скороченням форми;

-wires – у сучасних перекладах подається як «дріт», але за часів Шекспіра слово означало «суворі нитки», що використовувалися для пошиття дамських корсетів із китового вусу;

-reeks – застаріле слово означало «неприємний запах», у сучасній мові є синонім «smell»;

-»and yet by heaven – «і ще перед небом». Фразеологізм, звертання до неба [4, 43-44].

2. З вірша Дж.Р.Кіплінга пропонується перекласти смислові дієслова з граматико-синтаксичних конструкцій «If you can» + смислове дієслово» і порівняти їх з відповідними конструкціями у перекладах: keep, trust, wait, dream, meet, bear, force, think, fill, talk [4, 115].

3. У вірші В.Г.Одена звертаємо увагу на дослівний переклад назв героїв: «said reader to rider» – сказав читач вершнику; «said fearer to farer» – сказав лякливий платнику; «said horror to hearer» – сказав жах слухачу.

Літературознавчі студії. Вважаємо за потрібне звернутися до понять *фонічного, граматичного і семантичного (сислового) ритму* як особливості акцентуаційної та інтонаційної організації синтагм поетичного тексту, а також до з'ясування значення *ритму, інтонації та тону* для формування вміння виразно читати.

Ритм. Ю.Лотман розглядав ритм як структурну основу вірша: «Ритм у вірші є смислорозрізняльним елементом. Причому слід зазначити, що, входячи в ритмічну структуру, смислорозрізняльного характеру у вірші набувають ті мовленнєві елементи, які у звичайному застосуванні його позбавлені»[2, 67].

Також у процесі підготовки до виразного читання слід урахувати відмінності в лексичному складі мов, якими вивчаємо твір. За В.Сдобніковим, в англійському лексиконі переважають одно- або двоскладові слова, тоді як в українській та російській мовах переважна кількість слів має дво-, три- або чотирискладову структуру [3, 415]. Такі відмінності обумовлюють, по-перше, складнощі перекладу поезії, по-друге, відтворення заданого автором ритму, що залежить від кількості наголошених і ненаголошених складів, заданої форми їх групування, тобто специфіки поетичних стопів у силабо-тонічній системі віршування. По-третє, при перекладі інколи змінюється ритм поетичного рядка, а отже, і темп виразного читання. В англійському тексті ритм встановити набагато складніше, ніж у перекладі, тому що не одразу можна визначити, чи у сильній, чи у слабкій позиції перебуває односкладове слово в рядку.

За словами О. Леонтьєва, *фонічний ритм, або «фоніка»*, – це «явище, що зазвичай зветься звуковою інструментовкою вірша. Найпоширеніший вид такої інструментовки – це використання у вірші (або у віршоряді) слів з одним і тим само звуком (сполученням звукотипів) чи артикуляційно близькими звукотипами»[1, 208]. Отже, фонічний ритм – це повтори однорідних приголосних (алітерація) і голосних (асонанси) звуків. У вірші В.Г.Одена «Куди ж ти, куди?» («O where are you going?») образи героїв означені алітеризованими словами – «said reader to rider», «said fearer to farer», «said horror to hearer». У перекладах заради алітерації довелося змінити назви героїв. У перекладі В.Топорова: «наезднику молвил начетчик», «пытливому начал пугливый», «сказал непосед домоседу». О.Мокровольський: «каже вершнику віршник», «плете пологий палахкому», «жах зуху на вухо». Фонетологи доводять, що люди із різних мовних родин по-різному сприймають звуки, які асоціюються в них з образами певного кольору, тепла або холоду, тобто сприймаються як приємні або неприємні; навіть звуки, що «вимовляють» деякі тварини, у різних мовах є фонетично неідентичними. Отже, врахування фонічного ритму є важливою умовою не лише перекладу, а й підсвідомого сприйняття / несприйняття поетичного твору.

Не менш важливим є *ритм граматичний* (повторення і взаємодія однорідних синтаксичних конструкцій). О.Леонтьєв визначає граматичний ритм як «поєднання певної ритмічної схеми зі словосполученням одної і той само синтаксичної структури» [1, с. 214]. Повторюваність однакових частин тексту увиразнює його композиційну структуру. Такі зміни обумовлені ритмікою поетичного рядка і різницею в кількості складів в англійських та українських словах. В усному мовленні граматичний ритм передбачає дотримання однакової інтонації й однакового рівня висоти голосу. Граматичний ритм сприяє передачі змістового значення тексту. Подеколи граматичний ритм навіть може стати засобом передачі ідейного змісту твору. Наприклад, у вірші Дж.Р.Кіплінга «If...» («Якщо...») граматико-синтаксична конструкція «If you can»+ смислове дієслово...» повторюється 11 разів і двічі – синтаксичні періоди з «If...». Зазначена конструкція стала домінантною і визначила назву твору в українськомовних перекладах Т.Малковича, Д.Паламарчука, Є.Сверстюка, М.Стріхи. У вірші В. Г. Одена

три строфи починаються з однакової синтаксичної конструкції «O where are you going?» said...». У перекладах вона збережена. Зазначена конструкція визначила спорідненість твору із відомою у світовій літературі темою – пошуки героя щасливої долини (Е.А.По «Ельдорадо», Джек Лондон «Місячна долина») або щасливої країни (Томас Моор «Золота книжечка...про острів Утопія», Томазо Компанелла «Місто Сонця» та ін.). Так створюється акцентуація заявленої автором ідеї.

Семантичний (смысловий) ритм – це ритмічний розподіл художньої енергії вірша, тобто ритмічне чергування збільшення і зменшення напруги поетичного змісту. «У сонеті № 130 В.Шекспіра катрени побудовано за допомогою порівняння ознак одного предмета з ознакою іншого предмета. Англійською мовою сонет написано п'ятистопним ямбом із цезурою посередині. У першому катрені кожен рядок наче поділяється на дві частини, в яких ритмічно чергуються синтагми з меншою та більшою смисловою напругою. Більша смислова напруга припадає на другу половину рядків, тому що поету важливо створити портрет Смаглявої Леді, а ознаки інших предметів у 2, 3 і 4 рядках виступають лише як предмет для порівняння. Цезура в кожному рядку розділяє його не лише на смислові частини, вона виконує регулятивну функцію дихання, що також є важливим при підготовці до виразного читання.

У перекладі Д.Паламарчука також застосовано п'ятистопний ямб, але без цезури, й відсутнє протиставлення предметів, що зіставляються. Завдяки цьому змінюється ритміка, рядки читаються плавно, розмірено» [4, с. 42-43].

Інтонація. Складність роботи обумовлюється і лінгвістичним аспектом, і фонетичними відмінностями англійської та української мов. Зокрема, однією з особливостей англійської мови є посилене інтонування в порівнянні з українською. Слід урахувати, що інтонація – це «сукупність надсегментних і сегментних фонетичних засобів, які служать для вираження синтаксичних значень і емоційно-експресивного забарвлення. Головними компонентами інтонації є мелодика, фразовий наголос, паузи, ритм, тембр і темп» [5, с. 32]. О.Філіппова визначає інтонацію як «складний комплекс таких елементів як інтенсивність, мелодика, логічний наголос, темп, тембр, діапазонна смуга і емпатична довжина» [6, с. 10]. Інтонація в поєднанні з відповідною граматичною структурою речення та його лексичним складом є важливим засобом передачі значення висловлювання. Для мелодики англійської мови характерні висхідний і низхідний (регістр голосу підвищується і знижується) тони. Низхідний тон передає закінчення висловлення, його категоричність. Стверджувальні речення вимовляються за допомогою низхідного тону. Наказові та розповідні речення теж вимовляються низхідним тоном. За цього, зниження тону має більш різкий і сильний характер, ніж в українській мові.

Вірш Р. Кіплінга «If...» мовою оригіналу є складною синтаксичною конструкцією, будова якої вимагає застосування у процесі читання конкретно визначеної інтонації вимовляння складнопідрядного речення. Основні синтаксичні конструкції «If you can+ смислове дієслово» доповнені підрядними реченнями умовними. За О.Філіпповою, значення умовності підрядних речень вимагає застосування пониженої інтонації, тоді як вимовляння головного речення зі значенням життєстверджуючої ідеї вимагає високого підвищення інтонації [6]. За законом підвищення смислової напруги наприкінці твору, воно є підсумком філософських міркувань автора про сенс життя з його вірою в Людину: «...you'll be a man, my son!» Акцентуація смислової частини речення з життєстверджуючим пафосом підкреслюється пониженою інтонацією підрядних речень умовних. У перекладі Т. Малковича «Якщо...» початок кожної октави (8 рядків) після домінуючої конструкції теж вимовляється з пониженою інтонацією, оскільки ці речення є підрядними умовними. Акцентуація кожного останнього рядка створює дійсно життєстверджуючий

пафос усього вірша. Завдяки цьому обумовлена і смислова напруга, і висока інтонація вимовляння останнього рядка твору: «Й людиною ти станеш, сину мій!» [4, 113].

В англomовному тексті В. Г. Одена запитальні речення вимовляються з висхідним тоном. Низхідним тоном вимовляється останній рядок як закінчення розмови героїв. Фразовий наголос ставиться на словах «fatal», «delay», «bird», «spot», які підкреслюють небезпеку подорожі. У перекладі О. Мокровольського ужито авторське тире, яке вимагає в усному мовленні зробити паузу: «Де ступиш ногою – потонеш у гною», «Шепоче. – Шурхоче чорнюще в гіллі!» Перші синтагми у цих рядках читаються з низхідною інтонацією, другі синтагми – з висхідною, щоб надати їм більшого смислового значення у структурі твору.

Висновки. Підготовка до виразного читання англomовної поезії у білінгвальної презентації, що обіймає змістовий матеріал світової літератури та англійської мови, потребує в обмеженому часі заняття застосування конкретної технології інтегрування методичних прийомів, а також знань з лінгводидактики і літературознавства і практичних умінь їх застосовувати.

Список використаної літератури

1. Леонтьев А. А. Основы психолингвистики / А. А. Леонтьев. – М. : Смысл, 2003. – 218 с.
2. Лотман Ю. М. Лекции по структуральной поэтике. Вып. 1 : Введение. Теория стиха / Ю. М. Лотман. – Tartu, 1964. – 195 с.
3. Сдобников В. В. Теория перевода : [учебник для студентов лингвистических вузов и факультетов иностранных языков] / В. В. Сдобников, О. В. Петрова. – М. : АСТ : Восток–Запад, 2007. – 448с.
4. Скрипник Т. Аналіз англomовної поезії у процесі вивчення дисципліни «Світова література» : метод. посіб. / Тамара Миколаївна Скрипник. – К. : вид-во Європейського університету, 2011. – 160с.
5. Таирбеков Б. Философские проблемы науки о переводе: (гносеологический анализ): учеб. пособие / Б. Таирбеков. – Баку : изд-во БГУ, 1974. – 179 с.
6. Филиппова О. В. Профессиональная речь учителя. Интонация : учебное пособие / О. В. Филиппова – М. : Флинта : Наука, 2001. – 192 с.

Одержано редакцією 13.04.2015 р.
Прийнято до публікації 21.05.2015 р.

Аннотация. Скрипник Т. Н. Методические заметки по поводу использования технологии междисциплинарной интеграции в процесса подготовки к выразительному чтению англоязычной поэзии и формирования профессиональной компетенции студентов-филологов. В статье представлено технологию процесса междисциплинарной интеграции методических приемов в ее основных этапах в ходе подготовки к выразительному чтению англоязычной поэзии. Написано о типах и видах чтения. Сказано о лингводидактическом подходе к изучению англоязычной поэзии и ознакомлению с текстом посредством переводов на занятиях по мировой литературе. Приведены примеры из стихотворений У. Х. Одена «Куда ж ты, куда?», Дж. Р. Киплинга «Если...» и сонета № 130 У. Шекспира.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, междисциплинарная интеграция, технология процесса, лингвистические аспекты, англоязычный текст, литературоведческие термины, выразительное чтение.

Summary. Skrypnyk T. Methodological noteces about using the technology of integration of interdisciplinary teaching methods in the process of preparation for expressive reading of English-language poetry and the formation of professional competence of students-philologists. The article presents the technology of the process of integration of interdisciplinary teaching methods in the preparation for expressive reading of English-language poetry in bilingually presentation. Written about the types and kinds of reading, recommended to perform the features of the functioning of technology in the instructional process in higher education. Given the General notion of professional competence of students-philologists as future teachers of World literature and the English

language Says about linguodidactics approach to the study of English poetry and reading the text through the mediation of translation in the classroom on world literature. In article was given the concept of fonnı, grammatical and semantic types of rhythm, examples of their education in the W.H.Auden's poem «O where are you going?», J.R.Kipling's «If...» and sonnet No.130 by William Shakespeare, was given the idea about the peculiarities of intonation in English texts and differences of intonation in Ukrainian translations. In teaching new vocabulary to the sonnets of Shakespeare solved lexical meaning of obsolete words and grammatical ligaments, to a poem by W.H.Auden given the translation the names of literary characters and to a poem by J.R.Kipling given a semantic translation of verbs from the dominant construction «If you can + notional verb...» The effectiveness of training greatly depends on the application of technology integration of teaching methods Knowledge of linguistics and literary studies will contribute to the formation of professional competence of students-philologists

Key words: professional competence, interdisciplinary integration, process technology, linguistic aspects, the English-language text, literary terms, expressive reading

УДК 81:37:005

О. С. Сторонська

НЕОКОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Статтю присвячено розгляду актуальних змін методологічних засад і принципів навчання іноземних мов, визначенню сутності та характеристики основних положень неоконікативної парадигми іношомовної освіти, що відображає певну наступність стосовно класичного конікативного підходу 70-х років та водночас охоплює актуальні вимоги до теорії і практики навчання іноземної мови.

Ключові слова: іношомовна освіта, методологія, неоконікативний підхід, парадигма, методика навчання іноземних мов.

Постановка проблеми. Сучасний суспільний поступ супроводжується інтенсифікацією інтеграційних та глобалізаційних тенденцій в усіх сферах життя, зміцненням і поглибленням міжнародних зв'язків, що суттєво підсилює затребуваність іноземної мови у практичній та інтелектуальній діяльності людини й, відповідно, необхідність переосмислення ролі іношомовної освіти, її ціннісних установок, змісту, методів і форм тощо. З огляду на це останні десятиліття позначені жвавими науковими дискусіями стосовно теорії, методології, технології навчання іноземних мов, що призвели до різноманіття теоретико-методологічних підходів до іношомовної освіти, які відображають цілу низку принципів і норм організації навчального процесу, зокрема інтерактивний характер, конікативну спрямованість, особистісну орієнтацію тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчаючи сучасну наукову літературу з проблеми, не можемо не відзначити здобутки вітчизняних дослідників у сфері обґрунтування сутності різноманітних методологічних підходів до навчання іноземної мови, зокрема конікативного, діяльнісного, компетентнісного, культурологічного тощо (О. Паршикова [1], О. Петрук [2], Ю. Федоренко [3], Л. Черній [4] та ін.). Водночас в умовах активного переосмислення теоретико-методологічних засад іношомовної освіти в Україні зростає актуальність дослідження новітніх досягнень світової лінгводидактики в цій царині, адже виявлення змін, що відбуваються у теорії й методології іношомовної освіти зарубіжжя, слугує важливим джерелом ідей для оновлення вітчизняної практики навчання іноземних мов.

Мета статті полягає у вивченні особливостей становлення та засадничих положень неоконікативного підходу як методологічної парадигми сучасної іношомовної освіти.